

ચિલ્ડ્રન્સ યુનિવર્સિટી, ગાંધીનગર

પી.જી. ડીપ્લોમા અભ્યાસક્રમ

ભવ્ય દિવ્ય ભારત

વર્ષ: ૨૦૨૦-૨૦૨૧

SCHOOL OF INDIC STUDIES

DEPARTMENT OF BALBHAVAN

CHILDREN'S UNIVERSITY

ઉદ્દેશ:

આ કોર્સમાં કોઈ પણ વિદ્યાશાખાના વિદ્યાર્થીઓ પ્રવેશ મેળવી શકે છે. આ કોર્સથી વિદ્યાર્થીઓને ભારતના ભવ્ય ભૂતકાળને જાણવાની ઉજ્જવળ તક સાંપડે છે. આ કોર્સના અભ્યાસથી પ્રાચીન સમયમાં થયેલાં સંશોધનોથી અવગત થાય અને તેને હાલના સંદર્ભે સર્વગ્રાહી રીતે હાલના સંજોગોને ધ્યાનમાં લઈ અર્થપૂર્ણ તાલમેલ કરવામાં મદદરૂપ થશે.

પરિણામ:

આ કોર્સથી પ્રાચીન ભારતની વિગતે માહિતી પ્રાપ્ત થાય છે. જેના અભ્યાસ દ્વારા ભારત દેશના ભવ્ય ભૂતકાળની માહિતી પ્રાપ્ત થાય છે. જેના લીધે આત્મગૌરવની લાગણી અનુભવાય છે. આ કોર્સ UPSC અને GPSCના વિદ્યાર્થીઓને પરીક્ષાની તૈયારી માટે ઘણો ઉપયોગી રહેશે.

સેમિસ્ટર 1

ક્રમ	કોર કોર્સ	કોર્સનાં નામ	લેકચર અને સેમિનાર	કેડિટ
1	PGDBDBC-પેપર-101	ઇતિહાસલેખન-અભિગમ	4	4
2	PGDBDBC-પેપર-102	ભારતની ભવ્યતા	4	4
3	PGDBDBC- પેપર-103	ઋષિ વિજ્ઞાનીઓ - 1	4	4
4	PGDBDBE- પેપર-111 અથવા PGDBDBE-પેપર-112	કલા અને સ્થાપત્ય -1 અથવા આધ્યાત્મિક ધરોહર	4	4
5	PGDBDBG- પેપર-121	ભારતનાં નારીરત્નો	4	4

સેમિસ્ટર 2

ક્રમ	કોર કોર્સ	કોર્સનાં નામ	લેક્ચર અને સેમિનાર	ક્રેડિટ
1	PGDBDBC પેપર-201	ઇતિહાસલેખન: સંસ્થાઓ અને ઇતિહાસકારો	4	4
2	PGDBDBC પેપર-202	ભારતનું માનચિત્ર અને સમાજદર્પણ	4	4
3	PGDBDBC પેપર-203	ઋષિ વિજ્ઞાનીઓ-2	4	4
4	PGDBDBE પેપર-211 અથવા PGDBDBE પેપર-212	સ્થાપત્યકલા-2 અથવા પ્રાચીન ભારતીય સંસ્કૃતિ	4	4
5	PGDBDBG પેપર-221	ભારતનાં ક્રાંતિવીરો અને વીરાંગનાઓ	4	4

ભવ્ય દિવ્ય ભારત

સેમિસ્ટર 1(૯ મહિના)

PGDBDBC -પેપર-101

ઇતિહાસલેખન-અભિગમ

ઉદ્દેશ: આ પેપર દ્વારા ઇતિહાસના મૂળ તત્ત્વને સમજી શકાય છે. આ કોર્સમાં જોડાયેલા ઇતિહાસ સિવાયના વિદ્યાર્થીઓ પણ ઇતિહાસને સમજી શકે તેવા ઉદ્દેશથી આ પેપર મૂકવામાં આવ્યું છે. આ પેપરમાં ઇતિહાસનો વિસ્તૃત અર્થ, ઇતિહાસ કળા છે કે વિજ્ઞાન, ઇતિહાસના આધારભૂત સ્ત્રોતો, વગેરે જેવું ઇતિહાસનું પાયાનું જ્ઞાન મેળવી શકશે.

- યુનિટ-1 ઇતિહાસનો અર્થ અને તેની વ્યાખ્યા; ઇતિહાસ કલા અથવા વિજ્ઞાન
યુનિટ-2 ઇતિહાસના સ્ત્રોત અને તેનું વર્ગીકરણ; પ્રાથમિક સ્ત્રોતોનું મહત્ત્વ
દસ્તાવેજોની વિશ્વસનીયતા અને અધિકૃતતા. ઇતિહાસ માટે સહાયક શાસ્ત્રો
યુનિટ-3 પાદનોંધનો ઉપયોગ અને દુરુપયોગ
યુનિટ-4 ઇતિહાસના પુનર્લેખનની જરૂરિયાત

સંદર્ભગ્રંથો

English :

1. Bajaj Satish K.; Recent Trends in Historiography
2. Bajaj Satish K.; Research Methodology in History
3. Carr E. H.; What is History ?
4. Coilingwood R. G.; The Idea of History
5. Gardiner Patricl; (Ed.) Theories of History
6. Gaur I. D.; Essays in History and Historiography
7. Hardy P.; Historians of Modern India
8. Hassan Mohibbul; (Ed.) Historians of Medieval India
9. Majumdar R. C.; Historiography in Modern India
10. Sen S. P.; (Ed.) Historians and Historiography in Modern India

Hindi :

11. બુદ્ધ પ્રકાશ; ઇતિહાસ દર્શન
12. નાગોરી એસ.એલ.; મધ્યકાલીન ભારતકે પ્રમુખ ઇતિહાસકાર
13. પાંડે ગોવિંદ ચંદ્ર; ઇતિહાસ સ્વરૂપ એવં પદ્ધતિ
14. સક્સેના આર.એસ.; મધ્યકાલીન ઇતિહાસકાર ઓર ઇતિહાસલેખન

ગુજરાતી:

15. ધારૈયા આર.કે.; ઇતિહાસનું તત્ત્વજ્ઞાન
16. જમીનદાર રસેશ; ઇતિહાસ નિરૂપણનો અભિગમ
17. જમીનદાર રસેશ; ઇતિહાસ: સંકલ્પના અને સંશોધન
18. મહેતા આર.એન.; ઇતિહાસની વિભાવના
19. પરીખ આર.સી.; ઇતિહાસ: સ્વરૂપ અને પદ્ધતિ
20. પ્રાણજીવન પાઠક; ઇતિહાસનો અભ્યાસ

PGDBDBC- પેપર-102

ભારતની ભવ્યતા

ઉદ્દેશ: આ પેપરમાં ભારતની પ્રાચીન ભૌગોલિક ધરોહરને જાણવાનો પ્રયાસ કરીશું. જેમાં, દિવ્યભૂમિ ભારત, આધ્યાત્મિક ભૂમિ ભારત, તપોભૂમિ ભારત, તીર્થભૂમિ ભારત, કર્મભૂમિ ભારત, મોક્ષભૂમિ ભારત, ભારતના સાત પર્વતો, પાંચ સરોવરો, નદીઓ અને સાત મોક્ષદાયિની નગરીઓ વિશે તેની ઐતિહાસિક, ધાર્મિક કથાઓ અને તેનાં ભૌગોલિક સ્થાન વિશે જાણીશું.

1. ભારતનું પ્રાકૃતિક વૈવિધ્ય
2. સાત પર્વતો અને પાંચ સરોવરો
3. નદીઓ અને તેનું ધાર્મિક -ઐતિહાસિક મહત્ત્વ; નદી કિનારે કુંભ મેળાઓ (હરદ્વાર, ઉજ્જૈન, નાસિક અને પ્રયાગ)
4. સાત મોક્ષદાયિની નગરી

સંદર્ભગ્રંથો

English :

હિંદી:

1. મુન્ની લાલ; ભારત દર્શન
 2. જગરામ સિંહ; ભારત દર્શન
 3. સમર અગ્રવાલ; ભારત દર્શન
- ગુજરાતી:
4. હર્ષદ પ્ર. શાહ (પરામર્શક); તેજોમય ભારત - જીવ, જગત અને જગદીશના જ્ઞાનનો સ્ત્રોત
 5. રઘુવીર ચૌધરી; તીર્થભૂમિ ગુજરાત
 6. જુગલકિશોર શર્મા; પુણ્યભૂમિ ભારત
 7. સ્વર્ણ ખંડપુર; ભારતને ઓળખીએ
 8. જયા મહેતા; ભારતની ધર્મભૂમિ
 9. હસમુખ વ્યાસ; ભારતનાં પ્રાચીન નગરો

PGDBDBC- પેપર-103

ઋષિ વિજ્ઞાનીઓ - 1

ઉદ્દેશ: આ પેપરમાં ભારતના પ્રાચીનતમ જ્ઞાનવિજ્ઞાનને જાણવાનો પ્રયત્ન કરીશું. જેમાં પ્રાચીન ભારતમાં થયેલી શોધો અને તે શોધકર્તા ઋષિમુનિઓ વિશે જાણીશું. જેના દ્વારા વિદ્યાર્થીઓમાં આત્મગૌરવ વધશે. તેમની શોધો દ્વારા આપણે એ જાણીશું કે પ્રાચીન ભારતમાં હજારો વર્ષો પહેલાં સગવડતાઓના અભાવમાં પણ કેટલાં અદ્ભુત સંશોધનો થયાં હતાં.

યુનિટ 1 આયુર્વેદાચાર્યો

01. ચરક
02. સુશ્રુત
03. અશ્વિનીકુમાર
04. ધન્વંતરિ
05. ભારદ્વાજ

યુનિટ 2 જ્યોતિષાચાર્ય, ખગોળશાસ્ત્રી, ગણિતશાસ્ત્રી

06. મહાવીરાચાર્ય
07. આર્યભટ્ટ
08. વરાહમિહિર
09. ભાસ્કરાચાર્ય
10. બોધાયન
11. મહામુનિ પરાશર

યુનિટ 3 પરમાણુશાસ્ત્રી અને નૌકાશાસ્ત્રી

12. કણાદમુનિ
13. રાજા ભોજ

યુનિટ 4 આધુનિક વૈજ્ઞાનિક

14. શ્રીનિવાસ રામાનુજન
15. ડો. વિષ્ણુ શ્રીધર વાકણકર

संदर्भग्रंथो

English :

1. Vanamali; The Science of the Rishis: The Spiritual and Material Discoveries of the Ancient Bharat.

हिंदी:

2. डो. शारदा प्रसाद तिवारी; ऋषिगाथा

3. डो. सी.एल.गर्ग; विश्वप्रसिद्ध वैज्ञानिक कोश

4. कृष्णमुरारीलाल श्रीवास्तव; भारतीय वैज्ञानिक

गुजराती:

5. कृष्णमुरारीलाल श्रीवास्तव અને મોહનભાઈ એચ. વિરોજ; ભારતીય વૈજ્ઞાનિકો

6. ડો. રમેશચંદ્ર જ. ભાયાણી; ભારતના મહાન વૈજ્ઞાનિકો

7. સુરેશ સોની; ભારતમાં વિજ્ઞાનની ઉજ્જવળ પરંપરા

8. કેયૂર કોટક; પ્રાચીન ભારતમાં વિજ્ઞાન

PGDBDBE-પેપર-112

આધ્યાત્મિક ધરોહર

ઉદ્દેશ: આ પેપર દ્વારા ભારતીય સંસ્કૃતિનો એકાત્મ માનવનો વિચાર, સંસ્કૃતિની પરિભાષા, પ્રાચીન સભ્યતા, વગેરેને જાણીશું. ઉપરાંત બાર જ્યોતિર્લિંગ પરમાણુમથક, એકાવન શક્તિપીઠ, ચાર ધામ, સાત મોક્ષદાયિની નગરીઓ અને ભારતીય સંતોનું ધાર્મિક તથા આધ્યાત્મિક મહત્ત્વ, વગેરે બાબતોને આવરી લેવામાં આવી છે.

1. સંસ્કૃતિની વ્યાખ્યા અને ભારતીય સંસ્કૃતિ વિશે સમજ
2. બાર જ્યોતિર્લિંગ અને ચાર ધામ
3. એકાવન શક્તિપીઠ
4. ભારતીય સંતો અને એકાત્મ માનવવાદ

સંદર્ભગ્રંથો

English:

હિંદી :

1. ગીતાપ્રેસ ગોરખપુર; શક્તિપીઠ ધર્શન
 2. ગુજરાત પવિત્ર યાત્રાધામ વિકાસ બોર્ડ; શ્રી ૫૧ આદ્ય શક્તિપીઠ
 3. લીલાધર શર્મા; ભારતીય સંસ્કૃતિ કોશ
 4. રઘુવીર સિંહ; પ્રાચીન સભ્યતાઓં કા ઇતિહાસ
 5. Notion Press; ॐ શાંતિ ભારત કી તીર્થયાત્રા ભારતકે બારહ જ્યોતિર્લિંગ ઓર ચાર ધામ
 6. પંડિત દીનદયાલ ઉપાધ્યાય; એકાત્મ માનવવાદ તત્ત્વમીમાંસા સિદ્ધાંત વિવેચન
 7. ડો. ગિરીશચંદ્ર ત્રિપાઠી; ભગવાન શિવ ઓર ઊનકે દ્વાદશ જ્યોતિર્લિંગ
- ગુજરાતી :
8. રજની વ્યાસ; ભારતના સંતો
 9. ગીતા માણેક; ચાર ધામ
 10. હસમુખ વ્યાસ; ભારતનાં પ્રાચીન નગરો

PGDBDBG-પેપર-121

ભારતનાં નારીરત્નો

ઉદ્દેશ: પ્રાચીન ભારત વિશે આપણે આગળ જાણ્યું પરંતુ ભારતના એવાં અભૂતપૂર્વ નારીરત્નો કે જેને ઇતિહાસમાં ક્યાંય સ્થાન મળ્યું નથી પરંતુ તેમણે પણ ઇતિહાસ સર્જ્યો છે, પરંતુ ઇતિહાસના અભ્યાસમાં તેઓ હંમેશા ઉપેક્ષિત રહ્યાં છે તેમને અહીં ન્યાય આપવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે.

યુનિટ 1 વૈદિક યુગનાં નારીરત્નો

- I. અપાલા
- II. લોપામુદ્રા
- III. ગાર્ગી
- IV. મૈત્રેયી

યુનિટ 2 અનુવૈદિક યુગનાં નારીરત્નો

- I. સીતા
- II. સત્યવતી
- III. કુંતી
- IV. દ્રૌપદી
- V. અંબા

યુનિટ 3 મધ્યયુગનાં નારીરત્નો

- I. રાણી દુર્ગાવતી
- II. રઝિયા બેગમ
- III. મીરાંબાઈ
- IV. રાણી રૂપમતી

યુનિટ 4 આઝાદીની વીરાંગનાઓ

- I. અહલ્યાબાઈ હોળકર
- II. રમાબાઈ રાનડે
- III. રાણી ગાઈડીનલ્યૂ
- IV. ભગિની નિવેદિતા

સંદર્ભગ્રંથો

English :

હિંદી :

1. ઐ પ્રકાશ; ભારતીય ઇતિહાસ કે ગૌરવ-ક્ષણ

ગુજરાતી :

2. શાંતિલાલ જાની; ભારતનાં નારીરત્નો ભાગ-૧થી ૪

3. ભારતીય ટપાલ ટિકિટ તથા સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓ (૧૯૪૭-૨૦૦૩), ડૉ. ખ્યાતિ દવે, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ

સેમિસ્ટર-2 (છમહિના)

PGDBDBC- પેપર-201

ઇતિહાસલેખન: સંસ્થાઓ અને ઇતિહાસકારો

ઉદ્દેશ:

આ પેપર દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને નેશનલ આર્કાઇવ્સ, ગુજરાત રાજ્ય દફતર ભંડાર, ઇન્ડોલોજી, અમદાવાદ જેવી સંસ્થાઓ કે દસ્તાવેજોના સંગ્રહ કરે છે અને ઇતિહાસના સંશોધકો માટે આશીર્વાદરૂપ સંસ્થાઓ છે તેના વિશે જાણવા-સમજવા મળે છે. ઉપરાંત, કૌટિલ્યનું અર્થશાસ્ત્ર, ગિરનારના શિલાલેખ અને ઇતિહાસકારો વિશે જાણવાની તક પૂરી પાડે છે.

1. નેશનલ આર્કાઇવ્સ અને ગુજરાત રાજ્ય દફતર ભંડાર
2. મ્યુઝિયમ: નેશનલ મ્યુઝિયમ, દિલ્હી અને અતીતની ઝાંખી, સંસ્કાર કેન્દ્ર અમદાવાદ
3. સક્ષમ ઇતિહાસકારની લાક્ષણિકતાઓ અને તેની મુશ્કેલીઓ
4. ઇતિહાસકારો
 - રત્નમણિરાવ ભીમરાવ જોટે
 - ગિરનાર શિલાલેખ અને ભગવાનલાલ ઇન્દ્રજી

સંદર્ભગ્રંથો

English:

1. Bajaj Satish K.; Recent Trends in Historiography
2. Bajaj Satish K.; Research Methodology in History
3. Carr E. H.; What is History ?
4. Coilingwood R. G.; The Idea of History
5. Gardiner Patricl; (Ed.) Theories of History
6. Gaur I. D.; Essays in History and Historiography
7. Hardy P.; Historians of Modern India
8. Hassan Mohibbul; (Ed.) Historians of Medieval India
9. Majumdar R. C.; Historiography in Modern India
10. Sen S. P.; (Ed.) Historians and Historiography in Modern India

હિન્દી :

11. બુદ્ધ પ્રકાશ; ઇતિહાસ દર્શન
12. નાગોરી એસ.એલ.; મધ્યકાલીન ભારતકે પ્રમુખ ઇતિહાસકાર
13. ડો. એલ.પી. માથુર; આધુનિક ભારતકે ઇતિહાસકાર વાં ઁનકી ઁતિહાસિકી
14. પાંડે ગોવિંદ ચંદ્ર; ઇતિહાસ સ્વરૂપ ઁવં પદ્ધતિ
15. સક્સેના આર.એસ.; મધ્યકાલીન ઇતિહાસકાર ઁર ઇતિહાસલેખન

ગુજરાતી:

16. ધારૈયા આર.કે.; ઇતિહાસનું તત્ત્વજ્ઞાન
17. જમીનદાર રસેશ; ઇતિહાસ નિરૂપણનો અભિગમ
18. જમીનદાર રસેશ; ઇતિહાસ સંકલ્પના અને સંશોધન
19. મહેતા આર.એન.; ઇતિહાસની વિભાવના
20. પરીખ આર.સી.; ઇતિહાસ:સ્વરૂપ અને પદ્ધતિ
21. પ્રાણજીવન પાઠક; ઇતિહાસનો અભ્યાસ

PGDBDBC- પેપર-202

ભારતનું માનચિત્ર અને સમાજદર્પણ

ઉદ્દેશ: પ્રાચીન ભારતનું નામ અને તેના વિસ્તારથી આજની પેઢી અજાણ છે તેવા સમયે આ પેપર દ્વારા તેમને ભારતના ભવ્ય ભૂતકાળની ઝાંખી કરાવતો આ વિષય છે. અહીં ભારતના વિવિધતાસભર ઉત્સવો, ધીર-વીર અને સાહસવીર બાળકો વિશે પણ જાણીશું.

1. ભારતનું માનચિત્ર ('નકશો' નહીં) અને પ્રાચીન ભારતનું નામકરણ
2. ભારતીય ઉત્સવો અને મેળાઓ
3. ધીર-વીર બાળકો
4. સાહસવીરો

સંદર્ભગ્રંથો

English :

1. Aparna Gattupalli; The River, The Eagle and the Brave boys - Mythological Stories Retold
2. Kavita Gupta; Famous Festivals of India

હિંદી:

ગુજરાતી:

3. સદ્ગુણા રમણીક ઠાકર અને નીલમ એ. જોશી; બાળવિકાસ સુંદર બાળવાર્તાઓ
4. સ્વામી રઘવેશાનંદ; દિવ્ય બાળકોની વાર્તાઓ
5. સ્વામી સચ્ચિદાનંદ; મહાભારતની જીવનકથાઓ
6. ડો. મૃદુલા એચ. મહેતા; ગુજરાતના ઉત્સવો અને મેળાઓ

PGDBDBC- પેપર-203

ઋષિ વિજ્ઞાનીઓ - 2

ઉદ્દેશ: આ પેપરમાં ભારતના પ્રાચીનતમ જ્ઞાનવિજ્ઞાનને જાણવાનો પ્રયત્ન કરીશું. જેમાં પ્રાચીન ભારતમાં થયેલી શોધો અને તે શોધકર્તા ઋષિમુનિઓ વિશે જાણીશું. જેના દ્વારા વિદ્યાર્થીઓમાં આત્મગૌરવ વધશે. તેમની શોધો દ્વારા આપણે એ જાણીશું પ્રાચીન ભારતમાં હજારો વર્ષ પહેલાં સગવડતાઓના અભાવમાં પણ કેટલાં અદ્ભુત સંશોધનો થયાં હતાં.

યુનિટ 1

01. શ્રીધરાચાર્ય
02. રેવણ
03. કપિલ
04. બ્રહ્મગુપ્ત

યુનિટ 2

05. શાલિહોત્ર
06. વાગ્ભટ્ટ
07. પતંજલિ યોગઋષિ
08. વૃન્દ

યુનિટ 3

09. આત્રેય
10. હૃદયબલ
11. ભાવમિશ્ર
12. નાગાર્જુન

યુનિટ 4 આધુનિક વૈજ્ઞાનિકો

13. જગદીશચંદ્ર બોઝ
14. વિશ્વેશ્વરૈયા
15. આચાર્ય પ્રફુલ્લચંદ્ર રાય

સંદર્ભગ્રંથો

English:

1. Vanamali; The Science of the Rishis: The Spiritual and Material Discoveries of the Ancient

હિંદી:

2. ડો. શારદા પ્રસાદ તિવારી; ઋષિગાથા
3. ડો. સી.એલ. ગર્ગ; વિશ્વપ્રસિદ્ધ વૈજ્ઞાનિક કોશ
4. કૃષ્ણમુરારીલાલ શ્રીવાસ્તવ; ભારતીય વૈજ્ઞાનિક

ગુજરાતી:

5. કૃષ્ણમુરારીલાલ શ્રીવાસ્તવ અને મોહનભાઈ એચ. વિરોજ; ભારતીય વૈજ્ઞાનિકો
6. ડો. રમેશચંદ્ર જ. ભાયાણી; ભારતના મહાન વૈજ્ઞાનિકો
7. સુરેશ સોની; ભારતમાં વિજ્ઞાનની ઉજ્જ્વળ પરંપરા
8. કેયૂર કોટક; પ્રાચીન ભારતમાં વિજ્ઞાન

PGDBDBE- પેપર-211

સ્થાપત્યકલા – 2

ઉદ્દેશ: પ્રાચીન ભારતમાં સ્થાપત્યક્ષેત્રે ઘણો વિકાસ થયેલો જેનાં તાદૃશ્ય ઉદાહરણ તરીકે મંદિરો, વાવ તથા અન્ય વિવિધ સ્થાપત્યો જોવા મળે છે. આ ઉપરાંત ચિત્રકલા તથા ચુદ્ધકળાનો પણ ઘણો વિકાસ થયેલો જોવા મળે છે. આમ, આ વિષયને અભ્યાસ દ્વારા વધુ જાણી શકાય તેવા ઉદ્દેશથી આ પેપરને અભ્યાસમાં સમાવવામાં આવ્યું છે.

1. મંદિર સ્થાપત્ય
2. ગુજરાતનો શિલ્પ-સ્થાપત્ય વારસો
3. ભારતમાં સ્થાપત્યશાસ્ત્રમાં શિલ્પ અને ચિત્રકલા
4. વાવ અને તેની વાસ્તુકલા

સંદર્ભગ્રંથો

English :

1. Nitin Singhanian; Indian Art and Culture
2. Victoria Lautman; The Vanishing Stepwells of India
3. Vikramjit Singh Rooprai; Baolis
4. Adam Hardy; The Temple Architecture of India
5. K.M.Suresh, E.Siva Nagi Reddy, N.C.Panda; Encyclopaedia of Indian Temple Architecture

હિંદી:

6. ડૉ. ઉમા પ્રસાદ થપલિયાલ; પ્રાચીન ભારતીય ચુદ્ધપદ્ધતિ વ્યૂહ પરિશિષ્ટ સહિત ગુજરાતી:
7. ડૉ. રમણલાલ નાગરજી મહેતા; ગુજરાતને મળેલ શિલ્પ-સ્થાપત્યનો વારસો

PGDBDBE- પેપર-212

પ્રાચીન ભારતીય સંસ્કૃતિ

ઉદ્દેશો: વેદો-ઉપનિષદો એ આપણી ધરોહર છે. તેના અભ્યાસથી આપણે આપણી સંસ્કૃતિને વધુ ઊંડાણપૂર્વક જાણી શકીશું. ઉપરાંત પ્રાચીન વેદશાળા જે આપણાં પંચાંગ બનાવવાનું સ્થાન છે, ઉપરાંત પ્રાચીન ભારતમાં પણ ખગોળશાસ્ત્ર કેટલું વિકસિત હતું તેનો ખ્યાલ આવે છે. મંત્રોમાં રહેલી શક્તિને આજનો આધુનિક યુગ માની શકતો નથી. અહીં મન અને તેની શક્તિ વિશે જાણવા પ્રયાસ કરીશું અને આ બધું પ્રાચીન ભારતમાં તે સમયની યુનિવર્સિટીઓમાં ભણાવવામાં આવતું તે વિશે પણ જાણીશું.

1. વેદો, ઉપનિષદો, છ દર્શન
2. વેદશાળા અને પંચાંગ
3. મંત્રો અને તેનું રહસ્ય
4. પ્રાચીન યુનિવર્સિટીઓ અને તેની પાઠન પદ્ધતિ
 - પ્રાચીન ભારતીય યુદ્ધકલા
 - ગુરુ-શિષ્ય પરંપરા - વિદ્યા

સંદર્ભગ્રંથો

English:

1. Bibek Debroy Dipavali Debroy; The Holy Vedas
2. Om Swami; The Ancient Science of Mantras Wisdom of the Sages
3. Jai Paul Dubeja; Science Analysis of Mantra – Based Meditation and Its Beneficial Effects: An Overview (Research Paper) M:91-9312247845
4. D G Apte; Universities in Ancient India

હિંદી:

5. શ્રી અરવિન્દ; વેદ રહસ્ય
6. સત્ય પ્રકાશ દ્વિવેદી; સંપૂર્ણ પંચાંગ જ્ઞાન

ગુજરાતી:

7. ડૉ. નિખિલ દેસાઈ; આપણો વારસો

PGDBDBG- પેપર-221

ભારતનાં ક્રાંતિવીરો અને વીરાંગનાઓ

ઉદ્દેશો: આ પેપરનો ઉદ્દેશ વિદ્યાર્થીઓમાં ભારતભૂમિ વિશે ગર્વ અનુભવાશે. દેશભક્તો વિશે જાણકારી વધશે અને તેમના પ્રત્યે માન ઉપજશે. ભારતના નાગરિક તરીકે પોતાની અમૂલ્ય આઝાદીની કિંમત સમજાશે.

1. નાનાસાહેબ પેશ્વા
2. રાણી લક્ષ્મીબાઈ
3. મદનલાલ ઢીંગરા
4. ભગતસિંહ
5. ભીખાજી કામા
6. શ્યામજી કૃષ્ણવર્મા
7. એની બેસન્ટ
8. સરોજિની નાયડુ
9. વીર સાવરકર
10. સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ
11. ગાંધીજી

સંદર્ભગ્રંથો

English:

હિંદી:

1. ભૂલે બિસરે ક્રાંતિકારી, ડૉ. શ્યામસિંગ તનવર, પ્રભાત પ્રકાશન
2. ભારતકે ક્રાંતીકારી, ગુપ્ત મનમથ નાથ, પેંગ્વિન બુક્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ
3. -----

ગુજરાતી:

4. ભારતીય ટપાલ ટિકિટ તથા સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓ (૧૯૪૭-૨૦૦૩), ડૉ. ખ્યાતિ દવે, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ